

Idén az alsósztrégovai Madách-kastélyban találkoztak a fiatal szlovákiai magyar írók Mivel a kis Nógrád megyei település genius locijának megteremtésében Az ember tragédiájának szerzője nyilvánvalóan oroszánrészt vállalt, a témaválasztásra vonatkozó sugallat nem csupán várható, hanem szinte elvárható is volt. Idén az alsósztrégovai Madách-kastélyban találkoztak a fiatal szlovákiai magyar írók. Mivel a kis Nógrád megyei település genius locijának megteremtésében Az ember tragédiájának szerzője nyilvánvalóan oroszánrészt vállalt, a témaválasztásra vonatkozó sugallat nem csupán várható, hanem szinte elvárható is volt. Ráadásul az előadások és beszélgetések többségének – ha nem is a nagy drámaköltő dolgozószobája, a híres „oroszánbarlang” – az ódon Madách-kastély díszterme adott otthont. Más kérdés, hogy literatúránk északi génusza az utóbbi évtizedekben nem serénykedik se számottevő színpadi művek garmadájának megszületését, se a drámaértelmezésre fogható ítések valamelyes elszaporodását inspirálni. Ami korántsem jelenti azt, hogy a felhozatal e tekintetben olyan szűkös lenne, mint amilyet most Alsósztrégován tapasztalhattunk. No persze a témamegjelölés ellenére az idei rendezvénysorozat célja sem egyetlen terület kimerítő körbejárása volt. Nem is lett volna ennek értelme, hiszen a résztvevők köre, mint mindig, most is meglehetősen heterogén képet mutatott. A pályakezdők számára kiírt Pegazus Alkotópályázat díjazottjain kívül – akik afféle jutalomüdülésként érkeztek a táborba – szép számban képviselték magukat irodalmunk különböző nemzedékei és például a szlovákiai magyar könyvkiadók is. Az időjárás az író tábor korábbi helyszínein – a gombaszögi völgyben és a martosi Feszty-emlékparkban – mindvégig kegyes volt a szépirodalom művelőihez. Most azonban éppen az idő tájt pityeredett el a firmamentum, amikor a mintegy negyven literátor elindult a hajdani Madách-birtokra. És nem segített az esőűző ráolvasás sem, csak egyre jobban belelovalta magát: kisebb-nagyobb intenzitással az utolsó nap délelőttjéig megállás nélkül siratta magát. A vészterhes fellegek ellenére is összesereglett táborlakókat házigazdaként Jarábik Gabriella, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának igazgatónöje, majd Hodossy Gyula, a Szlovákiai Magyar írók Társaságának elnöke üdvözölte. A megnyitót követően a résztvevők megtekintették a kastély állandó kiállításait: Zichy Mihálynak, Kass Jánosnak és Nagy Zoltánnak a Tragédiához készült illusztrációit, a szemléletes formában elrendezett színháztörténeti áttekintést, valamint a Madách Imre életét és munkásságát bemutató tárlatot. Este a szálláshelyen – a helyi termálfürdőben – az író tábor díszvendégének, Kukorelly Endrének a szerzői estjével folytatódott a program. A neves íróval N. Tóth Anikó beszélgetett. Szó esett a pályakezdés körülményeiről, az irodalmi hatásokról és műhelyekről, a különböző kortárs irodalmi kánonok kialakulásáról, eltéréseiről és anomáliáiról éppúgy, mint a Magvető Könyvkiadóról, amely a nyolcvanas években megjelent Kukorelly-köteteket gondozta és a pécsi Jelenkorról, amelynek kiadásában a szerző rendszerváltás utáni könyveinek többsége látott napvilágot. Kukorelly nagy elismeréssel szólt a pozsonyi Kalligram határokon átívelő, a magyar literatúra egészét, sőt a közép-európai nemzeti irodalmakat is szem előtt tartó kiadói koncepciójáról. A Budapesten élő író legutóbbi két könyvét már a Kalligramnál jelentette meg. Az azóta második kiadásban is megjelent TündérVölgy avagy Az emberi szív rejtelseiről című nagyregénye – amelyet tavaly Palládium- és Márai Sándor-díjjal jutalmaztak – az utóbbi évek egyik legnagyobb irodalmi szenzációja volt. Gyermekversgyűjteménye pedig Samunadrág címmel a közelmúltban látott napvilágot. Az izgalmas párbeszéd éjszakába nyúló, kötetlen, ám igencsak tartalmas eszmecserével folytatódott. A meghitt beszélgetésnek az esőcsatornák monoton, szűnni nem akaró gurgulázása adott zenei aláfestést. Az eső másnap reggelre sem állt el, de a táborlakók kultúrszomját jótányival sem tudta csillapítani. És erre a Madách-kastélyban a délelőtt folyamán két előadás is kísérletet tett – az előbbi jóval nagyobb

Írta: Új Szó

2005. augusztus 10. szerda - Módosítás: 2005. augusztus 10. szerda

sikerrel, mint az utóbbi. Az első előadó Németh Zoltán volt, aki a költő Parti Nagy Lajos színpadi játékaikról szólt. Nagyszerű drámaelemzéseinek bevezetéseként Németh ismertette a Parti Nagy-színdarabok körüli filológiai bonyodalmakat. Megtudhattuk például, hogy az irodalomtörténészeknek mindeddig még olyan alapkérdésben sem sikerült azonos álláspontot kialakítaniuk (sőt, egymásnak ellentmondó nyilatkozatai arra engednek következtetni, igazában magának az életrajzi szerzőnek sem), hogy hány drámát is írt valójában Parti Nagy Lajos. A különböző színpadra alkalmazások és átdolgozások szövevényeiben, úgy tűnik, Németh Zoltánnak sikerült végre rendet vágnia. Ha jól értettem (amire természetesen semmilyen garancia sincs), a PNL-darabok – a tudomány mai állása szerint – bemutatásuk időrendjében a következők: Gézcsoók; Ibusár (megállóhely); (Sárbogárdi Jolán:) A test anygala; Mauzóleum. (Zárójelben a korábbi címváltozatokra vonatkozó kiegészítések szerepelnek.) Aki nálamnál megbízhatóbb forrásra vágyik, és drámáinak értő vizsgálata mellett Parti Nagy verseinek, tárcáinak és regényének kiváló elemzését is szívesen elolvasná, az talán már jövőre beszerezheti Németh Zoltánnak az életmű (eddigi) egészéről átfogó képet nyújtó monográfiáját. A könyv egyébként a Kalligram Tény és való című kismonográfia-sorozatában jelenik majd meg, amelyben korábban sok egyéb mellett egy Kukorellyről szóló értekezés is napvilágot látott. A délelőtti második fele úgy alakult, hogy a beharangozott Zalán Tibor helyett – aki jelenésének időpontjában nem jelent meg – e sorok írójának kellett beugrania. A beugró mi mást tehetett, saját félbeszakadt színházi karrierjének emlékezetes beugrásait választva vezérfonalul, versmondás és -írás, színház és szépirodalom kapcsolatáról elmélkedett, személyes hangot megütve – és nyilván nem eléggé összeszedetten. Ebédre aztán csuromvizesen, szomjasan Bettes István is megérkezett a gömöri kerékpártúráról. Délután Barak László legújabb, Retúr a pokolba című verseskötetével ismerkedhettek meg a táborozók. A közelmúlt gengsztervilágának rettenetes történeteit feldolgozó, a bűn legmélyebb bugyraiba is leszálló nagy ívű poémából nemrég egy összeállítás is készült. Először ezt a Gágyor Péter válogatásában és rendezésében megjelent CD-t hallgathatták meg az egybegyűltek, melyen Tóth Rita és Gál Tamás megdöbbentő hitelességgel tolmácsolja a nem éppen szívderítő szövegeket. Ezt követően pedig Szászi Zoltán beszélgetett a szerzővel a nagy sikerű könyv születésének körülményeiről. A könyvbemutatót követően, fittyet hányva a szemerkélő esőre, az írók népes csoportja kivonult a kastély parkjába, hogy Madách Imre sírja, s a föléje magasodó, Rigele Alajos alkotta síremlék előtt a Tragédia szerzőjére emlékezzen. Az utolsó vacsora után Both Eszter, a kolozsvári Állami Magyar Színház tagja tartott előadást a félmúlt és a jelen erdélyi magyar színházi életéről, melyhez a korábban romániai magyar hivatásos színészként is tevékenykedő Márkus Barbarossa János fűzött kommentárokat – hol kiegészítés, hol pontosítás gyanánt, hol pedig kifejezetten különvéleményének adva (olykor éles) hangot. A sok egyéb mellett költőként, hangszerkészítőként és régiségkereskedőként is ismert Márkus Barbarossát különben nemrég választották meg az Erdélyi Magyar arók Ligájának elnökévé. A vitába torkolló előadás után következtek a felolvasások, melyeknek megint csak az éjszaka vetett véget. Az írótábor utolsó, másnap délelőtti műsora az a beszélgetés volt, amelyet Németh Zoltán folytatott N. Tóth Anikóval, aki nemzedékének hazai tagjai közül talán a leghivatottabb arra, hogy a Színház és irodalom témakörben nyilatkozzon. Ő ugyanis a kiválasztott kevesek közé tartozik: szépírói tevékenysége mellett drámaszerzőként, sőt rendezőként is letette a névjegyét. Olyan szépen, olyan lelkesen és elkötelezetten beszélt, hogy – harmadnapra – még az eső is elállt. Sajnos, az írótábor ezzel véget is ért. HIZSNYAI ZOLTÁN